

Ireneusz C. KAMIŃSKI

Gdzie i jak mogą się skarżyć uczestnicy konfliktu na Ukrainie?

(streszczenie)

Artykuł omawia prawne możliwości wniesienia skargi międzynarodowej lub użycia innych mechanizmów prawnych, tak uniwersalnych, jak i regionalnych (europejskich), przez uczestników konfliktu na Ukrainie. Rosyjskie działania, wcześniej na Krymie, a następnie we wschodniej części Ukrainy, mogą być traktowane jako naruszenie wielu norm prawa międzynarodowego. Można je uznać za agresję, która rodzi odpowiedzialność karną jednostki i odpowiedzialność prawną państwa. Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK) nie może jednak na razie sądzić sprawców zbrodni agresji. Jest jednak uprawniony, by zająć się trzema innymi zbrodniami prawa międzynarodowego – ludobójstwem, zbrodniami przeciwko ludzkości i wojennymi. W tekście wskazano, jak zarzut dotyczący takich zbrodni może trafić do MTK, gdy ani Rosja, ani Ukraina nie związały się Statutem MTK. W ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych Rosja posiada prawo weta jako stały członek Rady Bezpieczeństwa. Możliwe jest jednak przyjęcie rezolucji przez Zgromadzenie Ogólne, nawet jeśli nie mają one wiążącego charakteru prawnego. Do dyspozycji państw ONZ pozostaje również szczególna procedura „Zjednoczeni dla pokoju”. Działania Rosji mogą być ponadto analizowane jako naruszenie zobowiązań członkowskich w Radzie Europy. Jako państwo członkowskie tej organizacji Rosja jest związana jurysdykcją Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a to pozwala na wnoszenie przeciwko niej skarg indywidualnych i międzypaństwowych. Rada Europy może też podejmować działania wobec państwa naruszającego warunki członkostwa, takie jak m.in. zawieszenie praw delegacji krajowej w Zgromadzeniu Parlamentarnym, a ostatecznie doprowadzić do ustania członkostwa w organizacji.

Słowa kluczowe: prawo międzynarodowe, agresja, jurysdykcja międzynarodowa, Organizacja Narodów Zjednoczonych, Rada Europy, Europejski Trybunał Praw Człowieka

Where and how can complain the actors of the conflict in Ukraine?

(summary)

The article identifies the possibilities of instituting international complaints and using other measures under international law, either universal or regional, available to the actors of the conflict in Ukraine. Russia's dealings first in Crimea and then in Eastern Ukraine can ascertained as violations of a number of international law norms. They can be treated as aggression that leads to criminal liability of individuals and international responsibility of the

state. But the International Criminal Court (ICC) does not have at the moment jurisdiction to convict those liable of aggression. The ICC can deal however with three other kinds of crimes of international law – genocide, crimes against humanity and war crimes. It is demonstrated how allegations concerning such crimes can be submitted to the ICC even when neither Russia nor Ukraine has ratified the ICC Statute. Within the framework of the United Nations Russia enjoys a veto right as a permanent member of the Security Council but the General Assembly, another organ of the UN, may adopt resolutions, although they are not legally binding. Member states of the UN may make use of the ‘Uniting for peace’ procedure. Dealings of the Russian Federation in Ukraine can also be perceived as violations of the membership requirements of the Council of Europe. As a member state of this organisation Russia falls into jurisdiction of the European Court of Human Rights which can hear both individual and inter-state complaints. The Council of Europe also verifies if particular states comply with membership obligations. If there is a serious violation of these obligations the Council of Europe may impose sanctions, such as suspension of voting rights of a given national delegation to the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, and may eventually request the violating state to withdraw from the organisation.

Key words: international law, aggression, jurisdiction, United Nations, Council of Europe, European Court of Human Rights

Где и как могут жаловаться участники конфликта в Украине?

(резюме)

В статье анализируются правовые возможности подачи международной жалобы или как использовать другие правовые механизмы, как универсальные, так и региональные (европейские), участниками конфликта в Украине. Действия России ранее в Крыму, а затем в восточной части Украины, можно считать нарушением многих норм международного права. Их можно рассматривать как агрессию, которая влечет за собой индивидуальную уголовную ответственность и юридическую ответственность государства. Международный Уголовный Суд (МУС) не может еще судить лиц, совершивших преступление агрессии. Однако, может судить за совершение других преступлений международного права - геноцид, преступления против человечности и военные преступления. Статья показывает, как возражение совершения преступления может попасть в МУС, когда ни Россия, ни Украина не связаны его Статусом. В рамках Организации Объединенных Наций Совета Россия имеет право вето в качестве постоянного члена Совета Безопасности. Однако, возможно, принять

резолюции Генеральной Ассамблеей, даже если не имеют юридической силы. Странам ООН предлагает также особый порядок "Обеднение для мира". Действия России могут быть дополнительно проанализированы как нарушение обязательств членства в Совете Европы. Как член этой организации России связана юрисдикцией Европейского Суда по Правам Человека, и это позволяет на привлечение против нее индивидуальных и межгосударственных жалоб. Совет Европы может также принять меры против страны нарушившей условия членства, такие как, в частности, приостановление прав национальных делегации в Парламентской Ассамблее, и в конце привести к прекращению членства в организации.

Ключевые слова: международное право, агрессия, международная юрисдикция, Организация Объединенных Наций, Совет Европы, Европейский Суд по Правам Человека